

Raadsvoorstel

Onderwerp	Integraal Huisvestingsplan onderwijs en opvang
Team	team Leven en Meedoen
Datum behandeling in B&W:	19 augustus 2025
Datum raadsvergadering	9 oktober 2025
Nummer	
Documentnummer	INT/25 - 703613
Zaaknummer	Z24 - 278298

Voorstel

1. Het Integraal Huisvestingsplan onderwijs en opvang vast te stellen.

Eerdere besluitvorming

Op 11 februari 2021 heeft de gemeenteraad het *Integraal Huisvestingsplan onderwijs en opvang* (IHP) vastgesteld. Met de raadsinformatiebrief van 26 november 2024 is de gemeenteraad geïnformeerd over het voornemen een nieuw IHP op te stellen.

Inleiding

Passende onderwijshuisvesting is een belangrijke voorwaarde voor goed onderwijs. Gemeenten en schoolbesturen zijn hiervoor samen verantwoordelijk. In 2020 hebben de gemeente Vught, de lokale schoolbesturen (primair onderwijs, voortgezet¹ en speciaal onderwijs) en de belangrijkste kindpartners een IHP voor het primair onderwijs en opvang voor de periode 2020 tot 2025 en met een doorkijk tot 2035 opgesteld. Het nieuwe IHP (zie bijlage 1) betreft een actualisatie van het IHP uit 2020. Het IHP stelt gemeente en schoolbesturen in staat om op korte en lange termijn toekomstbestendige keuzes te maken en geeft daarmee perspectief en zekerheid aan de scholen in de gemeente. Omdat de scholen van groot belang zijn voor de leefbaarheid en toekomst in de verschillende kernen en wijken, zijn investeringen in duurzame en toegankelijke onderwijsvoorzieningen noodzakelijk.

De gemeente heeft het IHP in nauwe dialoog met de schoolbesturen en verschillende kinderopvangorganisaties opgesteld. Het dient als koersdocument voor besluiten rondom investeringen in de huisvesting voor het primair en speciaal onderwijs in de gemeente Vught. De plannen voor de komende 4 jaar zijn concreet uitgewerkt en de verdere plannen tot 2040 zijn globaal.

¹ Het Maurick College is een doorgedecentraliseerde school. De gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting is overgedragen naar het schoolbestuur en daarmee is de school geen onderdeel van de scenario's van dit IHP.

Beoogd effect

Duurzame, inspirerende en functionele schoolgebouwen met een goed binnenklimaat en waarin het fijn is om te leren en te werken.

Argumenten

1.1 Onderwijshuisvesting is een wettelijke taak voor gemeenten vastgelegd in de Wet op primair en voortgezet onderwijs, in de Wet op de expertisecentra en in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2023.

De onderwijswetgeving stelt dat de gemeente dient te voorzien in voldoende en adequate onderwijshuisvesting. In aanvulling op de werkwijze op basis van de *verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2023* (hierna: verordening) stelt het IHP de gemeente en schoolbesturen in staat om de huisvesting van scholen planmatig, toekomstgericht en efficiënt te organiseren. Waarbij de verordening zorgt voor de verschillende regelingen conform het landelijke stelsel, zorgt het IHP voor een proactief integraal onderwijs-huisvestingsbeleid dat aansluit op de lokale situatie. In formele zin laat de gemeente hiermee zien op welke wijze zij haar zorgplicht wenst in te vullen.

Het IHP biedt een meerjarenperspectief en vormt het beleidskader voor onderwijs-huisvesting. Het wordt elke vier jaar herijkt, zodat het beleidskader blijft aansluiten bij de wet- en regelgeving en behoeften van dat moment. De eerste termijn projecten omvat een periode van vier jaar (tot 2030). Dit is ook passend bij het voorliggende wetsvoorstel van PO-raad, VO-raad en VNG om IHP's in de wetgeving te verankeren dat naar verwachting in 2026 in werking zal treden.

1.2 Het IHP zorgt voor goede huisvesting en voor betere en voorspelbare investeringen.

Het IHP moet leiden tot duurzame, inspirerende en functionele gebouwen, die een goed binnenklimaat hebben en voor alle partijen binnen de beschikbare middelen te exploiteren zijn en waarin het fijn is om te leren en te werken. Het is daarbij een hulpmiddel om op basis van beleidsuitgangspunten en kaders planmatig naar locaties, omvang, kwaliteit, organisatie en financiering te kijken en hierin de juiste keuzes te kunnen maken. Al met al leidt het tot meer zekerheid voor zowel schoolbesturen als gemeente.

Het IHP moet in ieder geval de gemeente en schoolbesturen, en eventueel ook kinderopvangorganisaties, in staat stellen om de komende jaren proactief, integraal en planmatig te gaan investeren in de huisvesting. Voor de gemeente worden investeringen in de huisvesting beter beheersbaar en voorzienbaar. Er wordt daarmee voorkomen dat er ad-hoc beslissingen genomen moeten worden.

1.3 Het IHP brengt verplichtingen met zich mee.

Naast de wettelijke verplichting die de gemeente heeft op het gebied van onderwijs-huisvesting is het IHP een gezamenlijke afspraak tussen de schoolbesturen, kindpartners en de gemeente. Alle partijen kunnen een beroep doen op de gemaakte afspraken en spreken af enkel af te wijken van de afspraken als daar een zwaarwegende motivatie onder

ligt. Daarom is het van belang helder en duidelijk vast te leggen wat de kaders en uitgangspunten zijn en om alle betrokken partijen goed en tijdig te informeren over het proces.

1.4 De visie op onderwijshuisvesting is op basis van de Lokaal Educatief Agenda uitgewerkt in vier bouwstenen.

Vraag en aanbod dienen op basis van een actuele leerlingenprognose optimaal op elkaar afgestemd te worden, rekening houdend met nieuwkomersonderwijs, thuis nabij en inclusief onderwijs. Daarnaast noodzaakt het IHP tot inhoudelijke en eventueel gebouwlijke samenwerking tussen de verschillende partners. Ook maken gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties afspraken over de kwaliteit en duurzaamheid van de onderwijshuisvesting. Deze uitgangspunten vormen de basis bij nieuwbouw. Bij vernieuwbouw en renovatie wordt beoogd om deze kwaliteit zo veel als mogelijk te realiseren. Tot slot voeren de samenwerkingspartners gezamenlijk de regie op het gebied van onderwijshuisvesting en dit heeft onder meer betrekking op de status van het IHP en de wijze van uitvoering.

1.5 De analyse van toekomstige vraag en aanbod zijn uitgewerkt tot verschillende scenario's per deelgebied en concrete projecten.

De komende jaren wordt groei in het primair en voortgezet onderwijs verwacht. Voor het voortgezet speciaal onderwijs en speciaal onderwijs zijn geen prognoses opgesteld, aangezien deze doelgroepen lastig te prognosticeren zijn. Op basis van de prognose is voor alle schoolgebouwen de beschikbare ruimtecapaciteit geanalyseerd. De capaciteitsanalyse maakt het ruimtetekort of -overschot per gebouw inzichtelijk. Vanaf 2032 is er op gemeentelijk niveau een ruimtetekort voor het primair onderwijs. Voor bewegingsonderwijs is de verwachting dat binnen de bestaande gymvoorzieningen voldoende capaciteit aanwezig is. Bij de kinderopvang (dagopvang en buitenschoolse opvang) wordt door de stijging in leerlingen ook een toenemende behoefte bij hen verwacht.

Per deelgebied is onderzocht welke scenario's passend zijn en deze zijn per termijn uitgewerkt in concrete projecten. De projecten zijn te vinden op pagina 26, tabel 9 van het IHP. Daarbij is de uitkomst van het haalbaarheidsonderzoek naar een nieuwe school in Voorburg bepalend voor de projecten in de daarop volgende termijnen, omdat deze in samenhang met elkaar onderzocht moeten worden. Dit onderzoek moet aantonen wat de meest passende oplossing voor de verschillende huisvestingsvraagstukken is. Daarna wordt met de actualisatie van het IHP aan het einde van termijn 1 naar verwachting de projecten in de termijn 2 t/m 4 aangepast.

Op dit moment worden door de schoolbesturen Kentalis Onderwijs en Stroomm samen met de gemeente Sint-Michielsgestel de mogelijkheden van gezamenlijke huisvesting van Kentalis Talent DSH en basisschool De Bolster in een nieuw kindcentrum in Sint Michiels-gestel onderzocht. Zodra hierover besluitvorming heeft plaatsgevonden, wordt het IHP hierop aangepast.

Volgens de verordening kan het college bij capaciteitsvraagstukken ook overgaan tot het vorderen van een gedeelte van een school voor medegebruik als er op de ene school een tekort en op de andere school overmaat is ontstaan.

1.6 Op basis van het kwaliteitskader voor dit IHP zijn de financiële consequenties inzichtelijk gemaakt.

Het kwaliteitsniveau voor de onderwijshuisvesting is passend bij de ambitie, volgend uit de bouwstenen, van de gemeente en de schoolbesturen. Dit niveau vormt de basis voor elk schoolgebouw en daarmee de onderbouwing voor de budgetbepaling. Voor de projecten van dit IHP zijn de indicatieve verwachte investeringskosten per termijn weergegeven met uitzondering van basisschool het Molenven. Deze investeringskosten zijn te vinden op pagina 30, tabel 12. Voor het Molenven heeft uw raad reeds krediet beschikbaar gesteld. Alle genoemde bedragen zijn inclusief btw en prijspeil 1 januari 2025.

In het IHP zijn per project de kosten ingeschat op basis van kengetallen. Zodra het project actueel wordt, wordt deze getoetst aan de gehanteerde randvoorwaarden uit het IHP en een dergelijke toets heet een haalbaarheidsonderzoek. In het haalbaarheidsonderzoek worden ook de kosten nader gespecificeerd. Vervolgens worden de investeringskosten middels een kredietaanvraag ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. Daarna kan de bouwheer uitvoering geven aan het project.

Omdat de gemeente formeel geen huisvestingsplicht voor kinderopvang heeft, maar wel in gezamenlijkheid wil toewerken naar IKC's, dient bij ieder project verkend te worden of kinderopvang nodig en/of wenselijk is. Vervolgens moeten de verschillende financieringsvormen als ook de kosten onderzocht worden.

Kanttekeningen

1.1 Complexe samenwerking kan nadelige gevolgen hebben voor de projecten.

Het IHP vereist intensieve samenwerking tussen gemeente, schoolbesturen en eventueel ook kinderopvangpartners. Verschillen in belangen of prioriteiten kunnen bijvoorbeeld tot vertraging leiden. Met het voorliggende IHP hebben de samenwerkingspartners heldere afspraken gemaakt, waarbij op iedere opgave ook bepaalde mate van maatwerk van toepassing is. Hoe dan ook kunnen zij enkel en alleen afwijken van de afspraken als daar een zwaarwegende motivatie onder ligt. De afwijkingen worden binnen het bestuurlijke overleg onderwijshuisvesting besproken en geaccordeerd.

1.2 De gemeentelijke middelen kunnen ontoereikend zijn.

Met het IHP worden de onderwijshuisvestingsopgaven en de bijbehorende investeringen beter voorspelbaar. Desondanks kunnen de gemeentelijke middelen ontoereikend zijn, waardoor projecten op een andere manier of later uitgevoerd moeten worden.

1.3 Ontwikkelingen zijn van invloed op de uitvoering van het IHP.

Het IHP heeft een looptijd van 16 jaar, maar ontwikkelingen zoals prognoses, onderwijstrends, digitalisering en klimaatdoelen kunnen tussentijds veranderen. Daarom is na 4 jaar herijking van het IHP noodzakelijk, omdat wijzigingen opnieuw afstemming en besluitvorming vereisen. Zonder bijstelling verliest het IHP relevantie. In ieder geval dient voor ieder project het haalbaarheidsonderzoek gebaseerd te zijn op de dan geldende leerlingenprognose en wet- en regelgeving.

Participatie

Het IHP is in nauwe dialoog met de schoolbesturen en vertegenwoordigers van kinderopvangorganisaties opgesteld.

Financiën

Het IHP is het investeringskader voor de onderwijshuisvesting en geeft voor de komende 16 jaar een indicatie van benodigde investeringen. Er wordt rekening gehouden met het financieren van de projecten in de eerste vier jaar (termijn 1) in de gemeentelijke begroting en hiermee staat de programmering voor deze termijn vast. De investeringskosten worden per project nader uitgewerkt in een haalbaarheidsonderzoek. De bijbehorende kredietaanvraag wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Deze kredietaanvraag is niet afhankelijk van de 1 februari deadline uit de verordening of de financiële cyclus van de gemeente zoals de voorjaarsnota.

In dit IHP zijn 2 investeringen meegenomen voor de periode 2026-2029. Dit is de nieuwbouw van basisschool Het Molenvan en de uitbreiding van basisschool De Leydraad. Voor Het Molenvan is reeds een krediet beschikbaar gesteld door de raad. Voor De Leydraad zijn de verwachte investeringskosten opgenomen in de *Kadernota 2026-2029*. De financiële consequenties voor de termijnen 2, 3 en 4 worden pas in de meerjarenbegroting verwerkt als ze binnen de scope van 4 jaar vallen. Het opstellen van haalbaarheidsonderzoeken vallen conform onze nota activerings- en afschrijvingsbeleid buiten de investeringskosten en worden als exploitatiekosten verwerkt binnen de begroting. Hiervoor wordt structureel een budget van €30.000 opgenomen in de *Programmabegroting 2026*. Alle bedragen zijn inclusief btw en prijspeil 1 januari 2025.

Communicatie en vervolgtraject

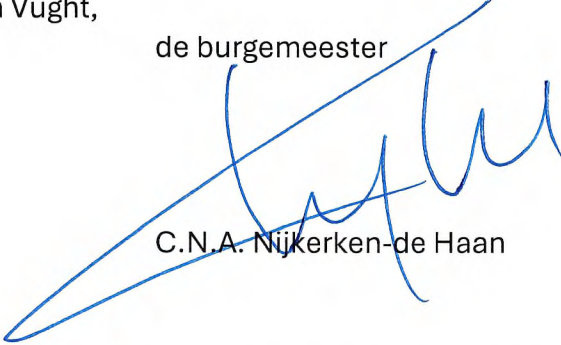
Na vaststelling van het IHP door de gemeenteraad worden de schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en andere betrokkenen geïnformeerd. Daarna wordt gestart met het opstellen van de uitvoeringsagenda. Deze agenda bestaat in ieder geval uit het maken van afspraken op programma- en projectniveau en over IKC-vorming. Daarnaast is het wenselijk andere thema's uit te werken, zoals het huisvestingsvraagstuk rondom nieuwkomersonderwijs en inclusief onderwijs. Na het opstellen van de uitvoeringsagenda kan worden gestart met de haalbaarheidsonderzoeken van de opgenomen projecten.

Burgemeester en wethouders van Vught,
De secretaris

W.F.F. Keijzers

de burgemeester

C.N.A. Nijkerken-de Haan

Openbare bijlage(n):

1. Integraal Huisvestingsplan onderwijs en
opvang

2. Raadsbesluit

Vertrouwelijke bijlage(n):

Nee

Bijlagen onder geheimhouding:

Nee